

Olifantsdracht

Een klein quizvraagje: Wanneer is de discussie over curriculumvernieuwing op basisscholen en scholen voor het voortgezet onderwijs begonnen? Gelukkig handelen we als geschiedenisdocenten in jaartallen, want een mens zonder historische kennis gaat het niet redden om het juiste antwoord te geven.

In november 2014 gaf de toenmalige staatssecretaris Sander Dekker het startschot voor een discussie over de toekomst van het onderwijs.

De hamvraag weten we: Wat moeten kinderen en leerlingen kennen en kunnen om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de samenleving en arbeidsmarkt van 2032? Het jaartal is een knipoo naar de commissie Platform Onderwijs2032 onder voorzitterschap van Paul Schnabel, voormalig directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau en voor elke klus in te huren.

Wat hebben we zes jaar later, met een vrachtwagen vol andere commissies, rapportages, Kamerdebatten, visiedocumenten, veldraadplegingen, maatschappelijke dialogen, discussiedagen, werkgroepen, rondetafelgesprekken, consultatiebijeenkomsten, opbrengsten, ontwikkelsessies, ontwikkelteams, een Verdiepingsfase, een Coördinatiegroep, stakeholdersbijeenkomsten, feedbackmiddagen, aanbevelingen en tussenproducten, nu werkelijk in handen? Nou, niet veel. In elk geval geen herziene kerndoelen en eindtermen, waar het allemaal om draaide.

Is dat erg? Als we de redenen onder ogen zien, waarom we met deze curriculumvernieuwing begonnen zijn, wel. Vanzelfsprekend geldt periodiek groot onderhoud ook voor het onderwijscurriculum. U kent het rijtje wel: De dynamiek van een veranderende samenleving en arbeidsmarkt. De vraag naar meer persoons- en burgerschapsvorming. De klacht van een teveel aan les- en leerstof en te weinig een doorgaande lijn, waardoor de samenhang in en tussen vakken te wensen overlaat. Het zijn stuk voor stuk heldere vraagstellingen. We hebben geleerd van de uitkomst van een parlementaire onderzoekscommissie (Dijsselbloem) naar vorige vernieuwingen in het voortgezet onderwijs. Een teveel aan ideologie in de Kamer en bij onderwijsgoeroes die losgezongen waren van de werkelijkheid, stond het draagvlak in het dagelijkse onderwijs in de weg.

Maar waarom moet het zo lang duren voordat we voorstellen voor de herziening van de kerndoelen en eindtermen voor het po en vo in handen hebben? Natuurlijk kost het coronaleed ons tot nu toe al een jaar, maar er is meer aan de hand. Kun je ook te veel politiek hebben? Het is altijd zoeken naar een balans tussen daadkracht en draagkracht in de 'onderwijspolder'. Op verzoek van de Kamer

heeft het ministerie van OCW een wetenschappelijke curriculumcommissie ingesteld. Om een cijfer te geven voor het werk van de Coördinatiegroep en de ontwikkelteams die bouwstenen en voorstellen opgeleverd hebben.

Bij nader inzien zijn de heldere vraagstukken van de doorgaande lijn en de overladenheid in het onderwijs toch minder helder. Deze overladenheid wordt in elk geval niet veroorzaakt door de huidige kerndoelen, die hopeloos vaag zijn. De Onderwijsraad en de Curriculummonitor uit 2014 constateren dat overladenheid door schoolleiders, leraren en leerlingen ervaren wordt. Overladenheid is echter moeilijk feitelijk en kwantitatief vast te stellen. Hoe hoog leggen we als school en docenten de lat? Welke rol spelen educatieve uitgeverij in dit speelveld?

‘Bij nader inzien zijn de heldere vraagstukken van de doorgaande lijn en de overladenheid in het onderwijs toch minder helder’

Vanaf het begin van het curriculumvernieuwingproces zijn vakverenigingen en individuele geschiedenisdocenten opgeroepen hun stem in dit proces te laten horen. Laat dit zo blijven! Want hier zitten de echte vakdeskundigen. We zijn er klaar voor om vakspecifieke overladenheid terug te dringen door bijvoorbeeld de toetsing in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs te veranderen. Soms vormen politiek en onderwijs een vruchtbare combinatie. Zoals blijkt uit de op 9 november 2020 aangenomen motie-Rog/Van Meenen waarin gepleit wordt voor meer verplichte uren in het onderwijs voor geschiedenis en maatschappijleer. ‘Zo doorgaan’, schreef de juffrouw in mijn schrift op de lagere school al. ■

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.